

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Titlu: Perspective asupra riscurilor asociate vârstei: Implicațiile osteoporozei, sarcopeniei și fenomenului fumatului asupra calității vieții

Autor: Gáspárik Andrea Ildikó

Scopul tezei de abilitare intitulată "Perspective asupra riscurilor asociate vârstei: Implicațiile osteoporozei, sarcopeniei și fenomenului fumatului asupra calității vieții" este de a oferi o imagine de ansamblu asupra activității științifice, profesionale și academice, și de a prezenta principalele direcții de dezvoltare a carierei, atât în domeniu științific, cât și academic.

Această lucrare este organizată și redactată în conformitate cu recomandările Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, CNATDCU pentru realizarea tezelor de abilitare.

Structurată în două părți, teza sintetizează principalele realizări științifice și profesionale, evidențiind cele mai relevante rezultate. Cea de-a doua parte prezintă viitoare direcții de cercetare, și priorități în dezvoltarea carierei, bazate pe o analiză a situației, a tendințelor și a nevoilor.

Teza cuprinde în final referințele bibliografice utilizate în realizarea ei.

Cercetările expuse în prima parte vizează un spectru de 11 ani, după susținerea tezei de doctorat intitulată "Particularitățile comunicării medic-pacient în cabinetele ambulatorii din România".

Activitatea mea din această perioadă s-a concretizat în publicarea a 41 de articole in extenso, (21 ISI), 23 articole ca și autor principal, din care 14 ISI, contribuții la 7 cărți cu ISBN (la 2 unic autor), 59 rezumate publicate în reviste ISI; 320 de citări web of science; indice Hirsch: 9 (web of science).

Calitatea mea de membru în bordurile științifice internaționale: "Clinical Consortium on Healthy Ageing al WHO", "International Osteoporosis Foundation- Committee of National Societies (IOF-CNS)", "European Society for Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis" (ESCEO) mi-au oferit șansa de a aduce instituția noastră pe scena științifică internațională din acest domeniu patologic, legat de fenomenul global al îmbătrânirii demografice.

Activitatea mea a fost apreciată de Fundația Internațională a Osteoporozei, acordându-mi în decursul anilor premiile "Linda Edwards Memorial Award" și "IOF President Award".

Am coordonat numeroase lucrări științifice studențești prezentate la congrese naționale și internaționale, lucrări de licență și de disertație la masterat.

Obținerea calității de conducător de doctorat mi-ar permite o implicare susținută în coordonarea științifică a studenților dar și la consolidarea disciplinei noastre pe plan științific.

Direcțiile de cercetare - deși interconectate – le-am grupat în patru capitole.

Cele două afecțiuni degenerative, osteoporoza și sarcopenia, împărtășesc mecanisme fiziopatologice comune. De aici a rezultat interesul meu față de cea de a doua patologie, sarcopenia, pe care am asociat-o în urmă cu opt ani domeniului meu inițial de cercetare: osteoporoza. Interesul de a analiza și gestiona simultan aceste patologii, de a recunoaște și a interveni la timp în ambele afecțiuni este esențial pentru a reduce povara acestora și pentru a păstra independența persoanelor în vârstă.

Capitolul 1, intitulat Riscul de fracturi și osteoporoza, realizează o introducere în domeniul fracturilor de fragilitate, consecința celei mai frecvente afecțiuni metabolice localizate la nivelul țesutului osos. Cercetările din acest domeniu sunt susținute de publicații însumând 92 de citări web of science. Având în vedere îmbătrânirea globală a populației, osteoporoza a devenit o problemă majoră de sănătate publică, atât prin povara sa clinică cât și prin proiecțiile sale economice.

Subcapitolele prezintă rezultatele cercetărilor din domeniul fracturilor de șold, analizând corelațiile dintre durata de spitalizare, mortalitate, tipul spitalului și mediul de proveniență al pacientului (1), respectiv influența istoricului familial asupra riscului de fractură (2). Acest al doilea subcapitol discută amploarea determinării genetice dar și mecanismul transmiterii ereditare a fracturilor. Al treilea subcapitol prezintă rezultatele cercetărilor privind efectul adipokinelor asupra densității mineral-osoase și utilizarea markerilor de turnover osos în evaluare, predicție de risc de fractură și monitorizare a tratamentului.

Fracturile de fragilitate sunt atribuite nu doar pierderii masei osoase dar și a celei musculare. Al doilea capitol redă cercetările din acest ultim domeniu: sarcopenia (publicații însumând 133 de citări web of science /WoS). Caracterizată prin pierderea generalizată și progresivă a masei și forței musculare scheletice asociate cu vârsta, sarcopenia afectează calitatea și speranța de viață. Noțiune relativ recentă, ea a fost introdusă în România în urma cercetărilor efectuate de grupul nostru de lucru și validarea unor instrumente de screening al bolii și măsurare a calității vieții asociate acestei patologii.

Subcapitolele: Instrumente de evaluare a calității vieții în sarcopenie. Evaluarea performanțelor psihometrice ale celor două variante SarQol adaptate cultural și Detectarea riscului de sarcopenie prin Sarc-F, prezintă rezultatele celor patru evaluări psihometrice ale celor două instrumente adaptate.

Al treilea capitol III. Discută consecințele comunicării deficitare dintre medic și pacient, prezentând sintetic un studiu referitor la particularitățile locale ale dinamicii acestei interacțiuni și o publicație ce explorează determinanții și consecințele aderenței insuficiente la tratamentele antiosteoporotice (65 de citări WoS).

Ultimul capitol (4.) prezintă explorările noastre vizavi de un risc asociat unei alte grupe de vârstă: contextul social al fumatului, factorii de risc sau de protecție ai capitalului social la adolescenți, precum și schimbările de atitudine față de fumat, influențate de politică și legislație. Capitolul: Interacțiuni în fenomenul fumatului la adolescenți: de la capitalul social la cadrul legal (9 citări WoS) este structurat în cele trei subcapitole: Capitalul social al comunităților locale și rolul lor în fumatul adolescenților, Schimbări de atitudine și comportament după implementarea legii antifumat și Studiu comparativ al prevalenței fumatului la cele două etnii: română și maghiară.

În partea a doua a tezei este prezentat planul de dezvoltare al carierei pe plan didactic și științific.

Pe baza analizei situației actuale, a insuficiențelor, posibilităților, cererii și necesităților studenților respectiv ale pieței muncii, mi-am formulat în acest capitol obiectivele didactice și academice.

Dincolo de continuarea activității de cercetare cu colectivele actuale de lucru și cu studenții, a publicării tuturor rezultatelor relevante asociate acestora, mi-am concretizat obiective, precum consolidarea aptitudinilor actuale și dobândirea unor competențe noi în activitatea de predare și dezvoltare curriculară, integrarea în activități de cercetare a colegilor în general și în mod special a tinerilor (studenți și rezidenți).

Vor face parte din preocupările mele viitoare elaborarea de resurse educaționale actualizate, ținând cont de provocările timpului: schimbările economice și sociale, necesitatea gestionării eficiente a resurselor, dinamica inovațiilor, a tehnologiilor informaționale și comunicaționale.

Planul de cercetare propus în a doua secțiune a acestei părți se concentrează pe trei domenii principale:

I. Sarcopenia: investigarea patogenezei sarcopeniei și impactul exercițiilor fizice și al nutriției în prevenirea și tratamentul acesteia la adulții în vârstă.

Explorarea interconexiunilor dintre îmbătrânire, sarcopenie și alte boli cronice degenerative, pentru dezvoltarea de strategii de intervenție mai eficiente.

Evaluarea eficacității intervențiilor kinetoterapeutice și nutriționale în reducerea sau inversarea sarcopeniei, inclusiv studiul osteosarcopeniei și al obezității sarcopenice.

II. Evaluarea capacităților intrinseci și a abilității funcționale: definirea îmbătrânirii sănătoase prin introducerea noțiunilor de capacitate intrinsecă și funcțională, ca markeri predictivi și de intervenție precoce; revizuirea definițiilor și metodelor de evaluare a capacităților intrinseci și a abilităților funcționale la adulții în vârstă; contribuția la identificarea și validarea unui indice general al capacităților intrinseci pentru prognosticarea sănătății fizice și mentale.

III. Tendințele incidenței fracturilor de șold și factorii de risc socio-demografici: evaluarea incidenței fracturilor de șold și a particularităților acestora la nivel național; identificarea variabilelor asociate pacientului și spitalului care afectează durata spitalizării și mortalitatea; continuarea evaluării cazurilor de fracturi și a motivelor refuzului de internare pentru tratament chirurgical.

Printr-o abordare comprehensivă, se urmărește contribuția la înțelegerea printr-o altă perspectivă a procesului de îmbătrânire și gestionarea mai eficientă a calității vieții adulților în vârstă.